

TEMATSKI INFORMATIVNI ČLANAK O EUROPSKOM SEMESTRU

UČINKOVITI PRAVOSUDNI SUSTAVI

1. UVOD

Europska unija zasniva se na poštovanju temeljnih vrijednosti, vladavine prava i demokracije i te se vrijednosti moraju zaštititi. Kako bi EU pravilno funkcionirao, sve države članice trebaju imati učinkovite pravosudne sustave.

Kvaliteta, neovisnost i učinkovitost glavne su sastavnice „učinkovitog pravosudnog sustava“. Učinkoviti pravosudni sustavi preduvjet su za stvaranje okruženja povoljnog za ulaganja i poslovanje jer se time izgrađuje povjerenje u cijelom poslovnom ciklusu. Bitni su i za zaštitu prava pojedinaca, posebno socijalnih prava. Ključni su za primjenu cjelokupnog prava EU-a, posebno ekonomskih propisa, te za jačanje uzajamnog povjerenja i borbe protiv korupcije. Posljednja dva čimbenika izravno utječu na javne proračune i poslovno okruženje.

Neovisno o modelu nacionalnog pravosudnog sustava ili pravnoj tradiciji na kojoj se sustav temelji, učinkovitost, kvaliteta i neovisnost od presudne su važnosti za „učinkovit pravosudni sustav“.

U okviru europskog semestra, odnosno godišnjeg ciklusa za koordinaciju ekonomskih politika na razini EU-a¹,

---

¹ U Godišnjem pregledu rasta za 2017. koji je izradila Europska komisija ističe se da su „djelotvorni pravosudni sustavi neophodni za podupiranje gospodarskog rasta i pružanje visokokvalitetnih usluga poduzećima i građanima“ [COM(2016) 725 final, str. 8]. U Godišnjem pregledu rasta za 2016. već je istaknuto da je „[v]ažno [...] osigurati brze

poboljšanje učinkovitosti pravosudnih sustava država članica utvrđeno je kao ključna sastavnica strukturnih reformi. Zbog istog su razloga nacionalne pravosudne reforme isto tako postale sastavni dio strukturnih komponenti u državama članicama u kojima se provode programi ekonomske prilagodbe². U svakoj reformi pravosuđa trebalo bi poštovati vladavinu prava i pravo EU-a te europske standarde o neovisnosti sudstva.

Ovaj je dokument strukturiran kako je navedeno u nastavku. U odjeljku 2. opisuju se promjene u pogledu učinkovitosti, neovisnosti i kvalitete pravosudnih sustava. U odjeljku 3. navode se primjeri mjera s pomoću kojih se mogu poboljšati rezultati pravosudnih sustava. U odjeljku 4. navodi se postojeće stanje u području politike.

Ostali tematski informativni članci o europskom semestru povezani s ovom temom obuhvaćaju tematske informativne članke o kvaliteti javne uprave i reguliranju profesionalnih usluga.

---

postupke, smanjiti broj neriješenih sudskih predmeta, povećati mjere zaštite sudske neovisnosti te poboljšati kvalitetu sudstva, među ostalim i boljom uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije te primjenom standarda kvalitete“ [COM(2015) 690 final, str. 13].

² U programe ekonomske prilagodbe u Grčkoj, Portugalu (okončan u lipnju 2014.) te na Cipru (okončan u travnju 2016.) uvršten je uvjet provedbe reforme pravosuđa.

2. IZAZOVI

Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u³ pridonosi postupku europskog semestra jer se u njemu iznose objektivni, pouzdani i usporedivi podaci o kvaliteti, neovisnosti i učinkovitosti pravosudnih sustava u svim državama članicama.

S pomoću tog informacijskog alata koji se još usavršava EU i države članice mogu utvrditi potencijalne nedostatke, poboljšanja, dobre prakse i trendove tijekom vremena.

Uz to ispitivanje učinkovitosti funkcioniranja nacionalnih pravosudnih sustava provodi se i ocjenjivanje po državama članicama u kojem se u obzir uzimaju kontekst i posebnosti svake države članice i njezina pravnog sustava. Rezultati ocjenjivanja prikazuju se u izvješćima po državama članicama u okviru europskog semestra.

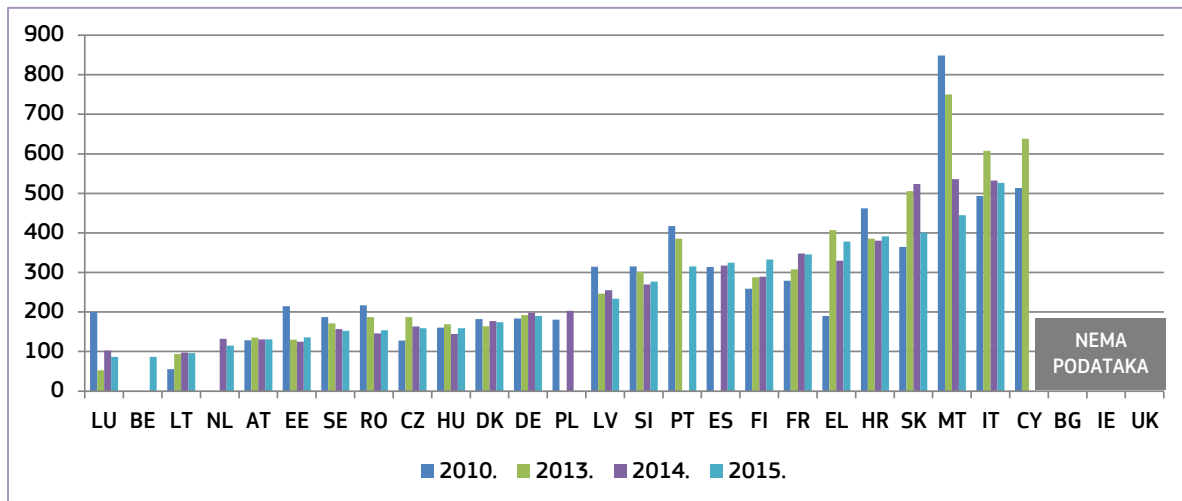
2.1. Poboljšanje učinkovitosti pravosudnih sustava

Pravovremene odluke od ključne su važnosti za poduzeća, ulagače i potrošače. Kada donose odluke o ulaganjima, trgovačka društva uzimaju u obzir rizik od sudjelovanja u trgovačkim sporovima, radnim ili poreznim sporovima ili postupcima u slučaju nesolventnosti. Učinkovitost parničnih postupaka u pravosudnom sustavu vrlo je važan čimbenik.

Iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. vidljivo je da se situacija znatno razlikuje ovisno o državi članici i dotičnom pokazatelju⁴.

Brojne države članice i dalje se suočavaju s određenim poteškoćama povezanim s učinkovitošću njihovih pravosudnih sustava. Ti se problemi odnose na dugotrajne prvostupanjske postupke te niske stope rješavanja predmeta ili velik broj predmeta u postupku.

Grafikon 1. – vrijeme potrebno za donošenje odluke u građanskim i trgovačkim parničnim predmetima (prvi stupanj / u danima)

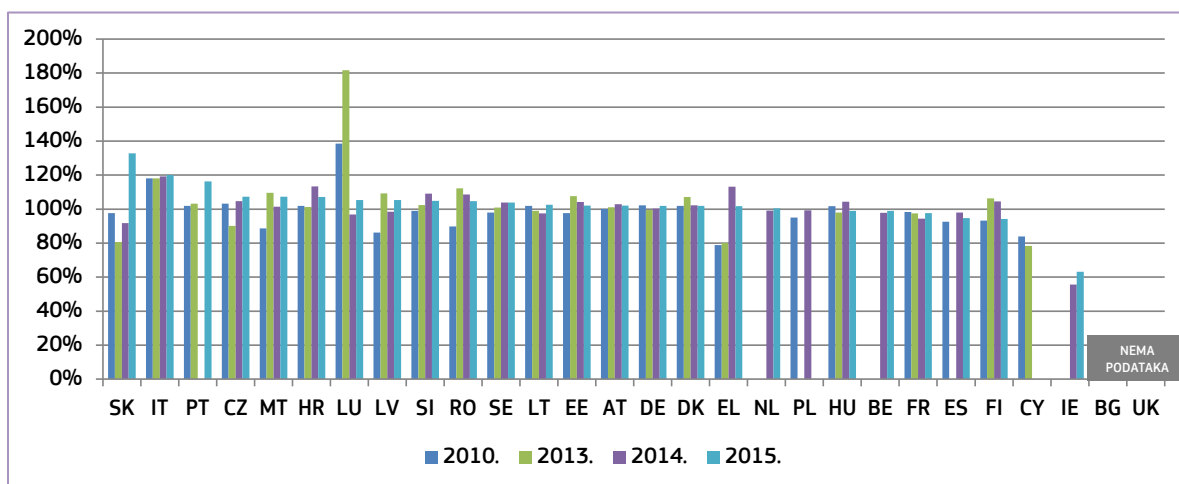
³ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017., COM(2017) 167 final – http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_en.htm.

⁴ Trajanje postupaka, stopa rješavanja predmeta i broj predmeta u postupku standardni su pokazatelji koje je utvrdila Komisija Vijeća Europe za ocjenu učinkovitosti pravosuđa (CEPEJ): http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017.⁵

Napomena: građanski i trgovački parnični predmeti odnose se na sporove između stranaka, primjerice na sporove u vezi s ugovorima.

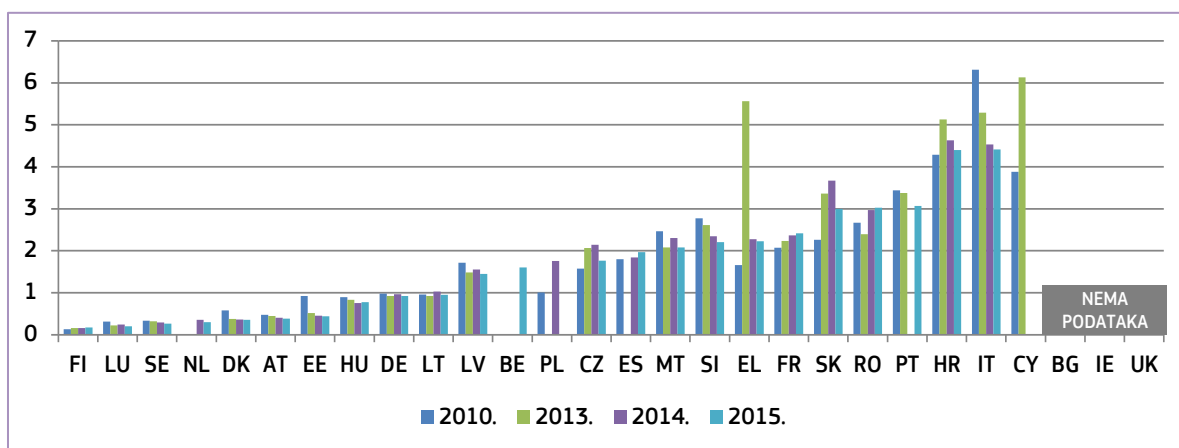
Grafikon 2. – stopa rješavanja građanskih i trgovačkih parničnih predmeta (prvi stupanj / u %)

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017.⁶

Napomena: Kada je stopa rješavanja predmeta oko 100 % ili viša, to znači da je pravosudni sustav ima kapacitete za rješavanje svih novih predmeta. Kada je stopa rješavanja niža od 100 %, to znači da sudovi rješavaju manji broj predmeta od broja novih predmeta. Izvorni grafikon iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. sadržava dodatne specifične kontekstualizirane informacije koje se odnose na situaciju u određenim državama članicama.

Grafikon 3. – broj građanskih i trgovačkih parničnih predmeta u postupku (prvi stupanj / na 100 stanovnika)

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017.⁷

⁵ Na temelju podataka koje je dostavio CEPEJ. Trajanje postupaka označava vrijeme (u danima) potrebno za rješavanje predmeta na sudu, odnosno vrijeme koje je potrebno sudu da donese prvostupanjsku odluku. Pokazatelj „vrijeme potrebno za donošenje odluke” odnosi se na broj neriješenih predmeta podijeljen s brojem riješenih predmeta na kraju godine i pomnožen s 365 dana. Izvorni grafikon iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. sadržava dodatne specifične kontekstualizirane informacije koje se odnose na situaciju u određenim državama članicama.

⁶ Na temelju podataka koje je dostavio CEPEJ. **Stopa rješavanja predmeta** omjer je broja riješenih predmeta i broja novih predmeta. Njome se mjeri zaostaje li sud s rješavanjem novih predmeta. Trajanje postupaka povezano je sa stopom kojom sudovi mogu rješavati predmete („stopa rješavanja predmeta”) i s brojem predmeta koji se još nisu riješili („predmeti u postupku”).

---

⁷ Na temelju podataka koje je dostavio CEPEJ. Broj **predmeta u postupku** odnosi se na broj predmeta koje još nisu riješeni na kraju određenog razdoblja. Broj predmeta u postupku utječe na vrijeme potrebno za donošenje odluke. Izvorni grafikon iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. sadržava dodatne specifične kontekstualizirane informacije koje se odnose na situaciju u određenim državama članicama.

Podaci prikupljeni tijekom godina upućuju na određenu nestabilnost rezultata koji se iz godine u godinu mogu poboljšati ili pogoršati. Poboljšanja su zabilježena posebno u državama članicama za koje je u okviru europskog semestra ili programâ ekonomske prilagodbe utvrđeno da se suočavaju s izazovima. Osim toga, trajanje postupaka i stope rješavanja građanskih i trgovačkih parničnih predmeta u posljednjih su se pet godina poboljšali u većini država članica.

Isto tako, u posljednje je dvije godine donekle smanjen broj predmeta u postupku. Međutim, broj predmeta u postupku i dalje je visok u nekoliko država članica.

2.2. Poboljšanje kvalitete pravosudnih sustava

Visokokvalitetne institucije, uključujući nacionalne pravosudne sustave, odlučujući su čimbenici gospodarskog rasta. Za učinkovitost pravosuđa važna je kvaliteta u cijelom pravosudnom postupku. Određeni čimbenici koji se u načelu prihvaćaju kao relevantni⁸ mogu pomoći u poboljšanju kvalitete pravosudnih sustava.

Među njima su:

- moderni sustavi informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT), posebno sustavi za upravljanje predmetima
- izobrazba sudaca i sudskog osoblja
- praćenje i evaluacija aktivnosti sudova
- provedba anketa o zadovoljstvu i
- osiguravanje odgovarajućih sredstava i osoblja za pravosudne sustave.

U Pregledu stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. potvrđuje se da se stanje znatno razlikuje u cijelom EU-u, ali i da mnoge države članice

ulažu konkretne napore kako bi unaprijedile kvalitetu svojih pravosudnih sustava.

Na primjer, premda se i dalje nastoji poboljšati alate IKT-a za pravosudni sustav, pokazatelji upućuju na nedostatke u brojnim državama članicama (grafikon 4.). Mali broj država članica provodi sveobuhvaatan pristup ocjenjivanju rada sudova, uključujući s pomoću anketa.

U brojnim državama članicama sav potencijal **sustavâ IKT-a za upravljanje predmetima** još uvijek nije u potpunosti iskorišten, što uključuje upravljanje predmetima u stvarnom vremenu, vođenje standardiziranih statistika o radu sudova, upravljanje neriješenim predmetima i automatizirane sustave ranog upozoravanja.

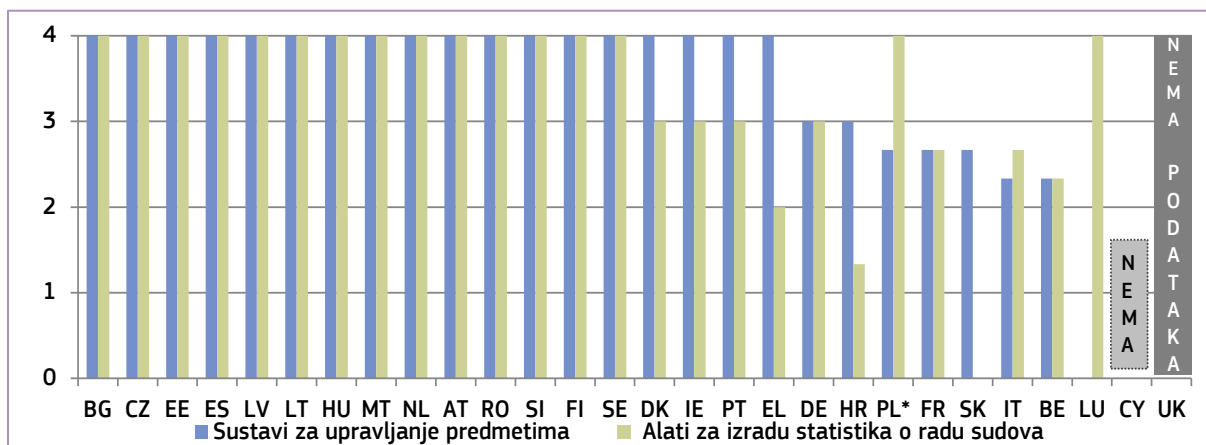
Kad je riječ o financijskim sredstvima, podaci pokazuju da su rashodi za pravosudne sustave i dalje stabilni u većini država članica (grafikon 5.). **Odgovarajuća financijska sredstva potrebna su da bi pravosudni sustav dobro funkcionirao** te da bi se osigurali odgovarajući uvjeti na sudovima i kvalificirano osoblje.

Standardima se može poboljšati kvaliteta pravosudnih sustava (grafikon 6.). Većina država članica uvela je standarde o načinima informiranja stranaka o napretku njihova predmeta, rasporedu rada suda ili mogućim odgodama, ali primjenjuju različite metode. Automatsko pružanje informacija koje provodi sud prilagođenije je korisnicima od sustava koji zahtijeva angažman stranaka.

---

⁸ Vidjeti, na primjer, „Kontrolni popis za promicanje kvalitete pravosuđa i sudova” CEPEJ-a (2008.); Mišljenje br. 6 (2004.), Savjetodavno vijeće Europskih sudaca (CCJE), dostupno na: <https://rm.coe.int/168074752d>.

Grafikon 4. – alati IKT-a korišteni za upravljanje predmetima i vođenje statistika o aktivnostima sudova (ponderirani pokazatelj: min. = 0, maks. = 4)

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017.

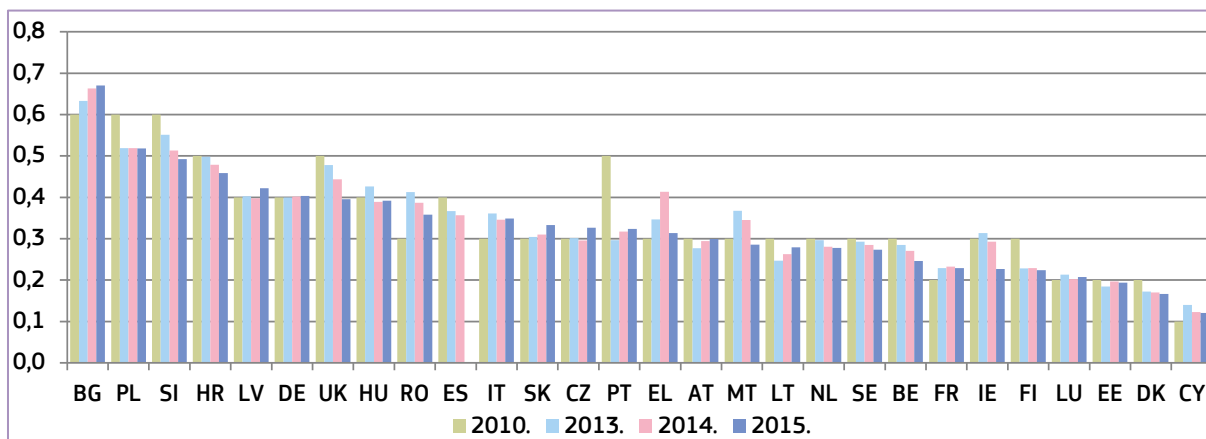
Napomena: podaci se odnose na 2015.

Stopa upotrebe opreme koja se kreće od 100 % (uređaj se u potpunosti upotrebljava) do 0 % (uređaj ne postoji) ukazuje na funkcionalno postojanje uređaja na sudovima koji su uključeni u grafikon u skladu sa sljedećom ljestvicom:

- 100 % = 4 boda ako se primjenjuje u svim predmetima / 1,33 boda po pojedinom predmetu
- 50 % – 99 % = 3 boda ako se primjenjuje u svim predmetima / 1 bod po pojedinom predmetu
- 10 % – 49 % = 2 boda ako se primjenjuje u svim predmetima / 0,66 bodova po pojedinom predmetu
- 1 % – 9 % = 1 bod ako se primjenjuje u svim predmetima / 0,33 boda po pojedinom predmetu.

Predmet se odnosi na vrstu parničnog postupka koji se rješava (građanski/trgovački, kazneni, upravni ili drugi).

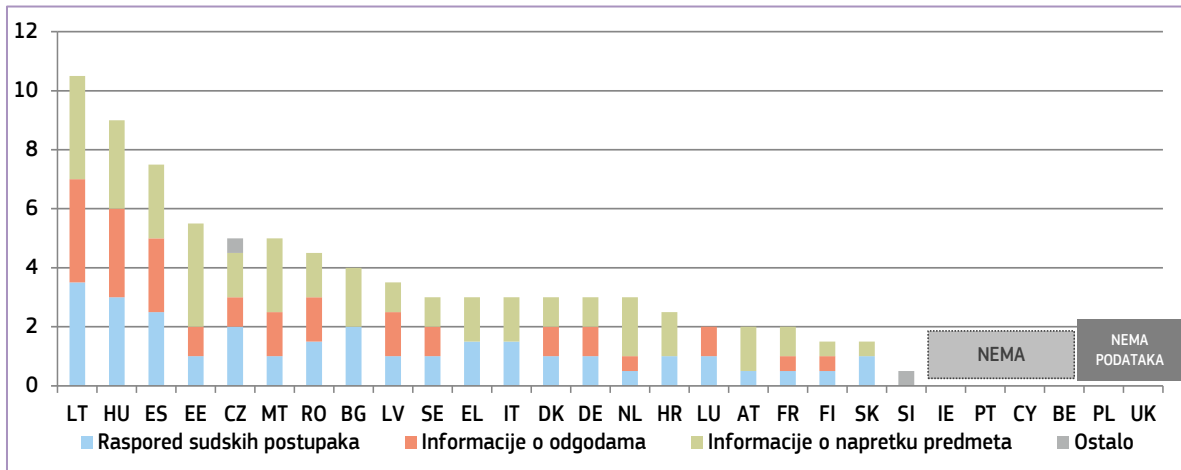
Grafikon 5. – rashodi opće države za sudove iskazani kao postotak BDP-a

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017.⁹

⁹ Na temelju podataka koje je dostavio Eurostat. Izvorni grafikon iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. sadržava dodatne specifične kontekstualizirane informacije koje se odnose na situaciju u određenim državama članicama.

Grafikon 6. – standardi za informacije o napretku predmeta

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017.¹⁰

2.3. Neovisnost pravosudnih sustava

Neovisnost sudstva uvjet je koji proizlazi iz prava na djelotvoran pravni lijek koje je sadržano u Povelji EU-a o temeljnim pravima (članak 47.). Riječ je o temeljnom elementu učinkovitog pravosudnog sustava.

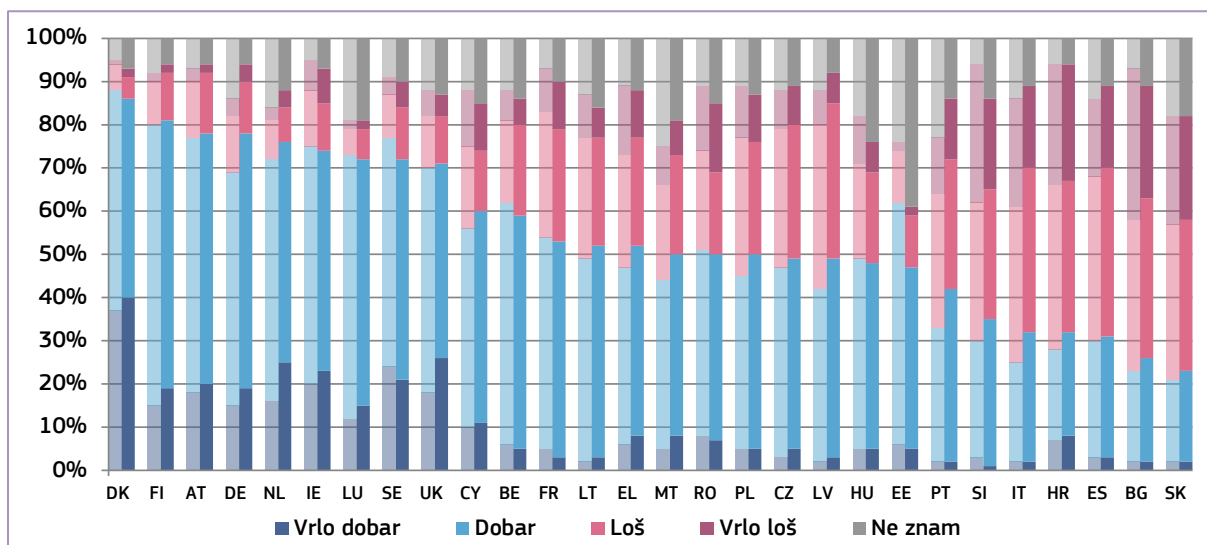
Neovisnost sudstva važna je i za stvaranje privlačnog ulagačkog i poslovnog okruženja jer se njome jamče pravičnost, predvidljivost, sigurnost i stabilnost pravnog sustava u kojem poduzeća posluju. U Pregledu stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. prikazane su promjene percepcije neovisnosti na temelju anketa provedenih u javnosti i trgovačkim društvima.

Potvrđuju se rezultati drugih anketa, posebno u državama članicama s najnižom i najvišom percepcijom neovisnosti sudstva.

Pregled stanja za 2017. sadržava i prikaz pravnih zaštitnih mjera za neovisnost sudstva koje su dostupne u određenim situacijama u kojima neovisnost može biti ugrožena. Jedan je od primjera premještaj sudaca bez njihove suglasnosti.

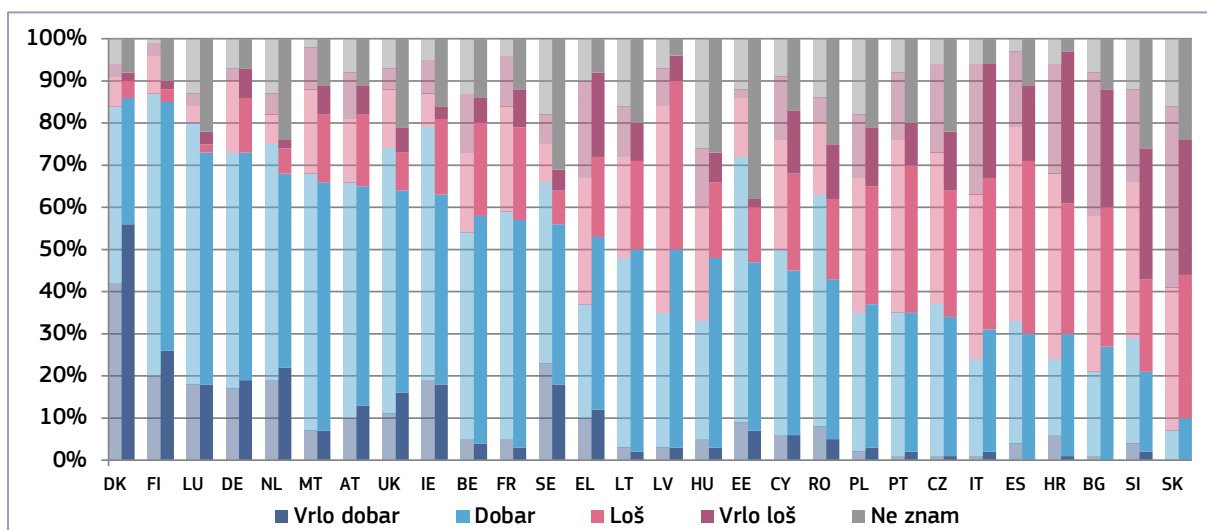
¹⁰ Državama članicama dodijeljeni su bodovi ovisno o načinu pružanja svake vrste informacija. Dodjeljuje se 1,5 bodova za automatsko obavješćivanje elektroničkom poštom ili SMS-om, 1 bod za pristup informacijama na internetu tijekom trajanja predmeta, 0,5 bodova za informacije koje se daju na zahtjev stranaka, na osnovi odluke suda ili bilo kojem drugom načinu koji se primjenjuje.

Grafikon 7. – percepcija neovisnosti sudova i sudaca u javnosti¹¹

Izvor: anketa Eurobarometra FL447¹²

Grafikon 8. – percepcija neovisnosti sudova i sudaca među trgovačkim društvima¹³

Izvor: anketa Eurobarometra FL448¹⁴

¹¹ Svijetle boje (lijevi stupac uz svaku državu) odnose se na 2016. Tamne boje (desni stupac uz svaku državu) odnose se na 2017.

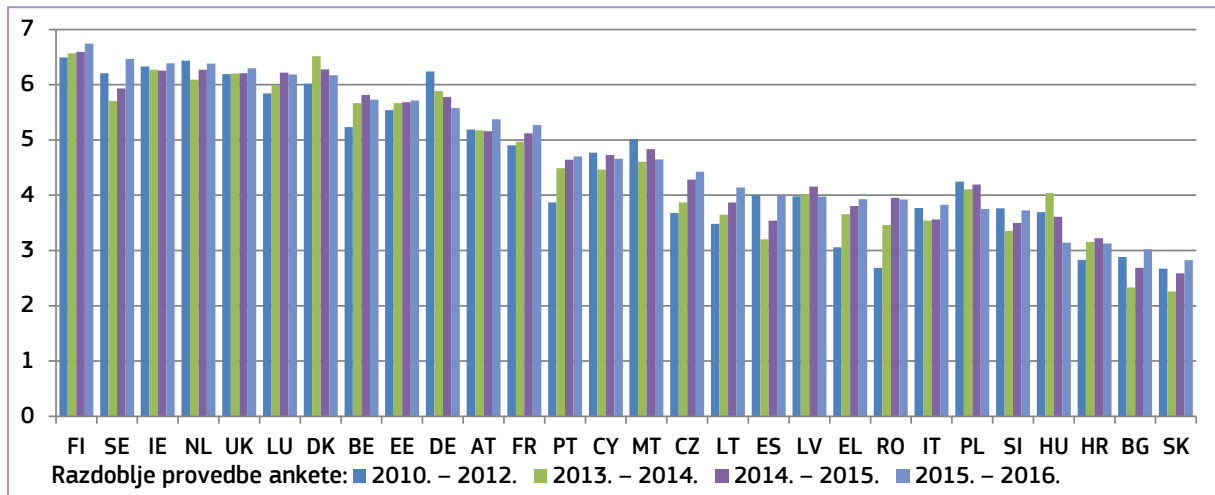
¹² Anketa Eurobarometra FL447 provedena od 25. do 26. siječnja 2017. Postavljeno je sljedeće pitanje: „Kako biste na temelju vlastitih saznanja ocijenili pravosudni sustav u (našoj državi) u odnosu na neovisnost sudova i sudaca? Biste li rekli da je vrlo dobar, dobar, loš, ili vrlo loš?”.

¹³ Svijetle boje (lijevi stupac uz svaku državu) odnose se na 2016. Tamne boje (desni stupac uz svaku državu) odnose se na 2017.

¹⁴ Anketa Eurobarometra FL448 provedena od 25. siječnja do 3. veljače 2017. Postavljeno je sljedeće pitanje: „Kako biste na temelju vlastitih saznanja ocijenili pravosudni sustav u (našoj državi) u odnosu na neovisnost sudova i sudaca? Biste li rekli da je vrlo dobar, dobar, loš, ili vrlo loš?”.

Grafikon 9. – percepcija neovisnosti sudstva

Izvor: podaci Svjetskog gospodarskog foruma¹⁵ objavljeni u Pregledu stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. Viša vrijednost označava bolju percepciju.

Europskim standardima¹⁶ propisano je da se neovisnost sudstva u pravosudnom sustavu mora učinkovito zaštititi s pomoću pravnih zaštitnih mjera (strukturna neovisnost).

Na primjer, suce nije dopušteno premjestiti na drugu sudsku dužnost bez njihove suglasnosti, osim u slučajevima stegovnih mjera ili reforme ustrojstva pravosudnog sustava.

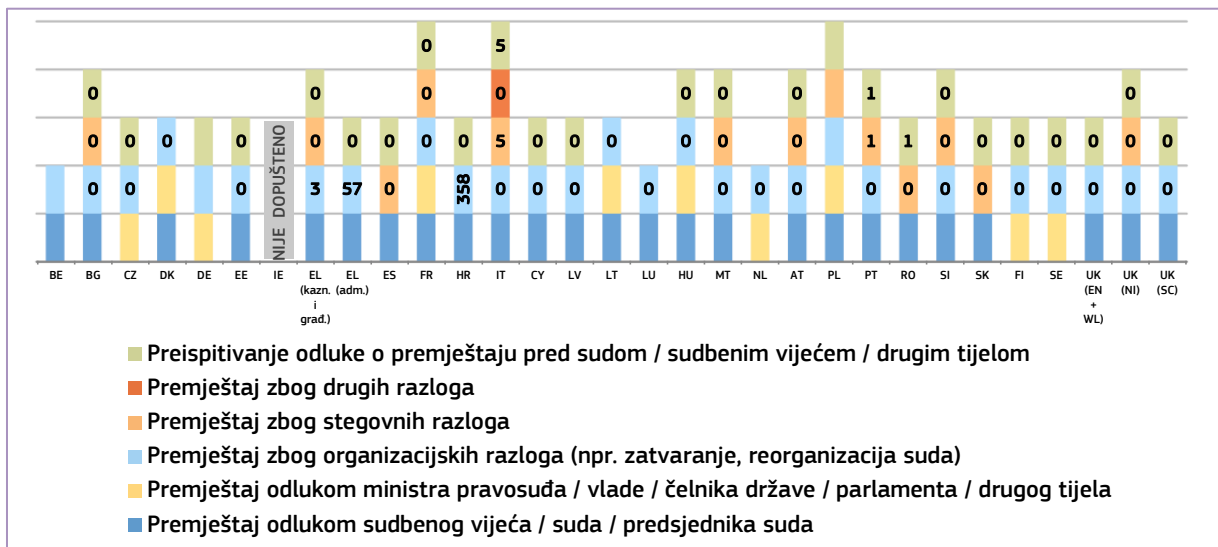
To je nužno kako bi se izbjegao neprimjeren pritisak na suce. U grafikonu 10. prikazuje se je li takav premještaj uopće dopušten i, ako jest, koja tijela odlučuju o takvim premještajima, koji razlozi (npr. organizacijski, stegovni) omogućuju njihovu provedbu i koje su mogućnosti preispitivanja odluka o premještaju¹⁷.

¹⁵ Pokazatelj Svjetskog gospodarskog foruma temelji se na odgovorima na pitanje iz ankete: „Koliko je pravosudni sustav u vašoj državi neovisan o utjecaju vlade, pojedinaca ili trgovačkih društava? [1 = uopće nije neovisan; 7 = u potpunosti je neovisan]”. Odgovori na anketu dobiveni su na temelju reprezentativnog uzorka poduzeća koja pripadaju glavnim sektorima gospodarstva (poljoprivreda, proizvodna industrija, neproizvodna industrija i usluge) u svim predmetnim državama. Anketa se provodila u različitim oblicima, uključujući razgovore uživo ili telefonske razgovore s direktorima poduzeća, tiskane obrasce poslane poštom i ankete na internetu: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

¹⁶ Konkretno, Preporukom CM/Rec (2010)12 Odbora ministara Vijeća Europe od 17. studenoga 2010. državama članicama o sucima: neovisnost, učinkovitost i odgovornosti.

¹⁷ Preporuka CM/Rec (2010)12, stavak 52.

Grafikon 10. – zaštitne mjere u vezi s premještanjem sudaca bez njihove suglasnosti (zabrana premještanja sudaca)

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017¹⁸. Broj iznad stupca označava broj sudaca koji su 2014. premješteni bez suglasnosti (ako nema broja, to znači da podaci nisu dostupni).

3. IDENTIFIKACIJA ODGOVORA POLITIKE NA IZAZOVE

Vrste strukturnih reformi koje omogućuju rješavanje prethodno utvrđenih poteškoća obuhvaćaju strukturne mjere, ali i mjere koje su više operativne prirode.

One obuhvaćaju:

- restrukturiranje organizacije sudova
- preispitivanje pravosudne karte

- modernizacija i pojednostavnjenje postupovnih pravila
- reforma sudbenog vijeća
- reforma sudskih i pravnih zanimanja
- reforma pravne pomoći
- poboljšanje izvršenja sudskih odluka
- promicanje nasumične dodjele predmeta
- modernizacija postupka upravljanja i povećanje transparentnosti postupaka na sudovima
- promicanje upotrebe novih informacijskih tehnologija i
- poticanje razvoja alternativnih načina rješavanja sporova.

¹⁸ Podaci prikupljeni na temelju ažuriranog upitnika koji je sastavila Komisija u bliskoj suradnji s Europskom mrežom sudbenih vijeća (ENCJ). Odgovori država članica koje nemaju sudbena vijeća ili koje nisu članice ENCJ-a dobiveni su u suradnji s Mrežom predsjednika vrhovnih sudova Europske unije. Države članice prikazane su abecednim redom svojih zemljopisnih imena na izvornom jeziku. Visina stupaca ne odražava nužno učinkovitost zaštitnih mjera. Izvorni grafikon iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. sadržava dodatne specifične kontekstualizirane informacije koje se odnose na situaciju u određenim državama članicama.

Te su strukturne reforme **ključni odgovori politike na izazove kojima se osigurava učinkovitost pravosudnih sustava i stvara povoljnije okruženje za poslovanje i ulaganja.**

Gospodarski učinak potpuno funkcionalnih pravosudnih sustava opravdava ta nastojanja. Učinkoviti pravosudni sustavi imaju ključnu ulogu u izgradnji povjerenja u cijelom poslovnom ciklusu. Pravosudni sustavi kojima se jamči izvršenje pravâ donose brojne prednosti, primjerice vjerovnici su spremniji davati zajmove, a poduzeća se odvrća od oportunističkog ponašanja. Transakcijski su troškovi niži. Inovativna poduzeća koja se često oslanjaju na nematerijalnu imovinu (kao što su prava intelektualnog vlasništva) spremnija su na ulaganja.

Važnost učinkovitosti nacionalnih pravosudnih sustava za mala i srednja poduzeća (MSP) istaknuta je u anketi o inovacijama i pravima intelektualnog vlasništva iz 2015.¹⁹ u kojoj je sudjelovalo gotovo 9000 europskih MSP-ova.

Anketa je pokazala da su troškovi i predugo trajanje sudskih postupaka među glavnim razlozima zbog kojih MSP-ovi ne žele pokrenuti sudske postupke zbog povrede prava intelektualnog vlasništva.

Pozitivan učinak nacionalnih pravosudnih sustava koji dobro funkcioniraju na gospodarstvo ističe se u brojnim radovima i istraživanjima²⁰. To uključuje publikacije Međunarodnog monetarnog fonda²¹,

¹⁹ Pregled stanja u području intelektualnog vlasništva za MSP-ove za 2016. Ureda Europske unije za intelektualno vlasništvo.

²⁰ *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira*, „Troika's Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions” (Eksperiment Trojke u Ministarstvu pravosuđa Portugala: empirijska studija o uspjehu građanskih ovršnih postupaka), u *International Journal for Court Administration*, sv. 7, br. 1., srpanj 2015. potvrđuje uspješnost reformi provedenih u Portugalu.

²¹ Međunarodni monetarni fond, „Fostering Growth in Europe Now” (Poticanje rasta u Europi danas), 18. lipnja 2012.

Europske središnje banke²², Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj²³, Svjetskog gospodarskog foruma²⁴ i Svjetske banke²⁵. Na primjer, studija iz 2015. o reformi portugalskog sustava građanskog pravosuđa pokazala je da se trajanje sudskih postupaka smanjilo za više od jedne trećine zahvaljujući reformama provedenima u okviru programa ekonomske prilagodbe²⁶.

Dokazano je i da učinkoviti pravosudni sustavi potiču ulaganja u dotičnoj državi²⁷. U istraživanju je utvrđeno da postoji pozitivna korelacija između veličine poduzeća i učinkovitih pravosudnih sustava. S druge strane, poticaji za ulaganja i zapošljavanje manji su ako postoje nedostaci u funkcioniranju pravosuđa²⁸.

---

²² Europska središnja banka, „Adjustment and growth in the euro area” (Prilagodba i rast u europodručju), 16. svibnja 2013., dostupno na: <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130516.en.html>.

²³ Vidjeti npr. „What makes civil justice effective?” (Što čini građansko pravosuđe učinkovitim?), Napomene o politici Odjela za gospodarstvo Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj, br. od 18. lipnja 2013. i „The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics” (Ekonomija građanskog pravosuđa: novi podaci o državama i empirijski podaci), Radni dokumenti Odjela za gospodarstvo Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj, br. 1060.

²⁴ Svjetski gospodarski forum, „The Global Competitiveness Report; 2013-2014” (Izvešće o globalnoj konkurentnosti, 2013. – 2014.), dostupno na: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.

²⁵ Svjetska Banka, „Doing Business 2014.”, dostupno na: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf>.

²⁶ *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira* (2015.), *ibid.*

²⁷ Vidjeti Izvešće Međunarodnog monetarnog fonda o pojedinim državama br. 13/299.

²⁸ Vidjeti Radni dokument središnje banke Španjolske 1303; Radni dokument središnje banke Italije 898; Izvešće Međunarodnog monetarnog fonda o pojedinim državama br. 13/299.

Da bi se stvorilo okruženje povoljno za poslovanje važna je i učinkovita borba protiv korupcije.

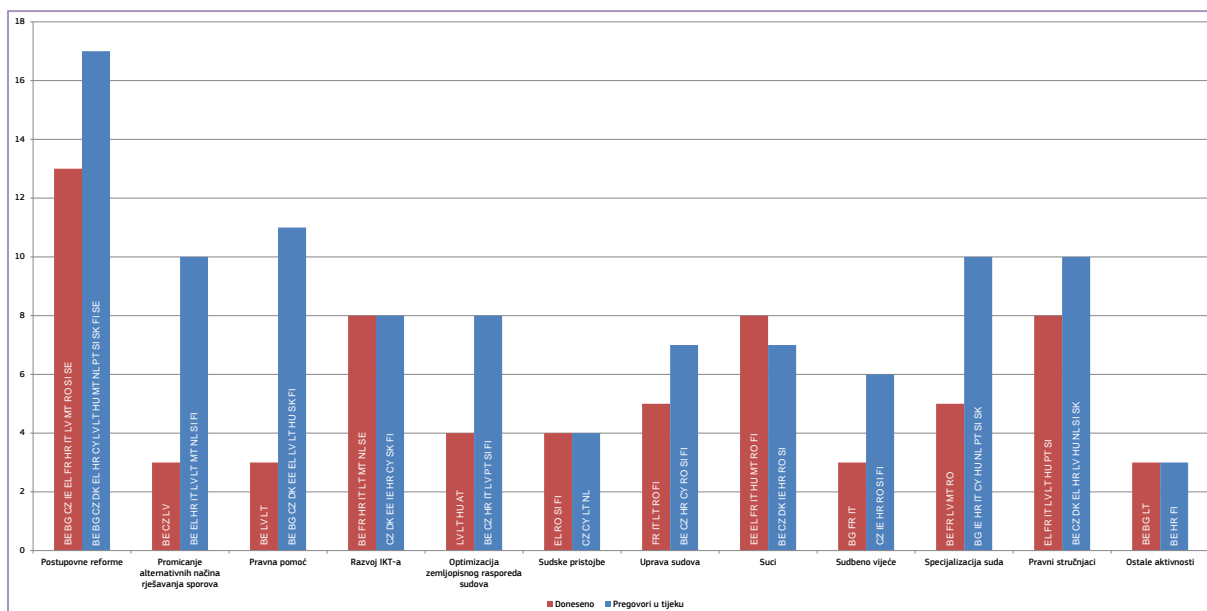
Naposljetku, povjerenje u pravosudne sustave koji dobro funkcioniraju pridonosi ciljevima kao što je poduzetništvo. S druge strane, nedostaci u pravosudnim sustavima dovode do viših troškova zaduživanja²⁹.

²⁹ Izvješće Međunarodnog monetarnog fonda o pojedinim državama br. 13/299.

4. USPOREDNA ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

Izvešća po državama članicama u okviru Europskog semestra 2017. pokazuju da se određeni broj država članica i dalje suočava s poteškoćama povezanim s učinkovitošću njihovih pravosudnih sustava. U okviru Europskog semestra 2017. Vijeće EU-a, na prijedlog Europske komisije, uputilo je preporuke državama članicama, konkretno Hrvatskoj, Cipru, Italiji, Portugalu i Slovačkoj, za unaprjeđenje učinkovitosti pravosudnih sustava.

Grafikon 11. – pregled pravosudnih reformi u EU-u (donesene mjere i inicijative o kojima se pregovara)

Izvor: Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017.

U usporednoj analizi utvrđeno je da određeni broj država članica podupire pravosudne reforme u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova. EU će tijekom programskog razdoblja 2014.–2020. iz europskih strukturnih i financijskih fondova osigurati sredstva u iznosu od 4,2 milijarde EUR koji će biti namijenjeni povećanju institucijskih kapaciteta javnih uprava, uključujući pravosudnu reformu. U svojim programskim dokumentima 14 je država članica³⁰ utvrdilo da je pravosuđe područje

³⁰ Bugarska, Češka, Grčka, Španjolska (samo

kojem su potrebna sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Komisija ističe da pristup korištenju sredstava iz fondova mora biti usmjeren na rezultate, što je propisano i Uredbom o europskim strukturnim i investicijskim fondovima³¹. Komisija s državama članicama raspravlja o tome kako najbolje ocijeniti i vrednovati učinak europskih

EFRR), Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Slovenija.

³¹ Uredba (EU) br. 1303/2013, 20.12.2013.

strukturnih i investicijskih fondova na dotične pravosudne sustave.

Komisija dodatno podupire pravosudne reforme tako što pruža tehničku potporu u okviru Službe za potporu strukturnim reformama (SRSS) Ta se tehnička potpora pruža u okviru programâ ekonomske prilagodbe, posebno na Cipru i u Grčkoj, te s pomoću mehanizma suradnje i provjere u Bugarskoj i Rumunjskoj.

Države članice primjenjuju inovativne instrumente i prakse kako bi ojačale učinkovitost svojih pravosudnih sustava. Neki od primjera navedeni su u nastavku.

1. Središnja točka za raspodjelu sudskih dokumenata u Sloveniji (EVIP)³². Riječ je o središnjem registru sudskih dokumenata iz cijelog slovenskog pravosudnog sustava. Zahvaljujući toj središnjoj točki vrijeme potrebno za pripremu i otpremanje sudskih dokumenata znatno je skraćeno, a time je skraćeno i trajanje sudskih postupaka. Osim toga, sudsko osoblje više ne mora obavljati administrativne poslove kao što su ispisivanje, priprema omotnica i otpremanje te više vremena može posvetiti bitnijim zadacima.

2. Slobodan pristup sudskoj praksi u Rumunjskoj. Ministarstvo pravosuđa i sudovi objavljuju informacije koje su strankama potrebne za praćenje predmeta na sudu (imena stranaka, datumi rasprava, predmet i sažetak odluke). Zaklada Instituta za pravne informacije u Rumunjskoj (zaklada RoLII) pokrenula je 2015. novi portal putem kojeg se omogućuje javni pristup cjelovitom tekstu svih sudskih presuda svih

stupnjeva. Obuhvaća sve faze postupka, uključujući faze u kojima je dopušten pravni lijek, pri čemu se poštuje pravo na privatnost.

3. Portal sudskih e-usluga u Latviji. Kako bi se poboljšalo informiranje javnosti i poduzeća o sudskim uslugama, nacionalni pravosudni portal (<https://manas.tiesas.lv/eTiesas/>) sada ima sučelje prilagođenije korisnicima, s elektroničkim uslugama i ažuriranim informacijama o sudovima. Poboljšanja uključuju:

- platformu za pokretanje sudskih postupaka putem interneta
- ispunjavanje i podnošenje obrazaca putem interneta
- praćenje sudskih postupaka putem interneta
- elektroničke obavijesti i
- kalendar s popisom raspoloživih odvjetnika i državnih odvjetnika.

Ti instrumenti zajedno omogućuju da se u pravosudnom sustavu smanji broj obustavljenih predmeta i da se ubrzaju sudski postupci te osigura jednostavnije rješavanje prekograničnih postupaka.

Datum: 9. 11. 2017.

---

³² [Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners \(„Kvaliteta javne uprave – praktične smjernice za stručnjake“\)](#), Europska komisija, 2017.

5. KORISNI IZVORI

- Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2017. – Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, COM(2017) 167 final
http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_hr.htm
- *Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners* („Kvaliteta javne uprave – praktične smjernice”), Europska komisija, 2017.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8055>